

HE 258/2018 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi arvonlisäverolain 12 ja 85 a §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi arvonlisäverolakia siten, että esiintyville taiteilijoille, muille julkisille esiintyjille ja urheilijoille sekä heidän esityksiään myyville ohjelmatoimistoille annettaisiin mahdollisuus hakeutua verovelvolliseksi esiintymispalkkioiden ja tilaisuuden järjestäjille luovutettavaksi tarkoitettujen esitysten myynnistä saatavien korvausten osalta. Näihin myynteihin sovellettaisiin alennettua 10 prosentin verokantaa.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä huhtikuuta 2019.

PERUSTELUT

1 Nykytila ja nykytilan arviointi

1.1 Yleistä

Arvonlisäverolain (1501/1993) 45 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdan perusteella esiintyvien taiteilijoiden palkkioista ja tilaisuuksien järjestäjille myydyistä esiintymisistä ei suoriteta arvonlisäveroa. Verottomuus perustuu Euroopan unionin liittymissopimuksessa Suomelle myönnettyyn poikkeuslupaun vapauttaa verosta kirjailijoiden, taiteilijoiden ja esiintyvien taiteilijoiden tarjoamat palvelut. Voimassa olevan arvonlisäverolain perusteella esiintyvillä taiteilijoilla ja ohjelmatoimistoilla ei ole mahdollisuutta hakeutua liiketoiminnastaan verovelvolliseksi.

Esiintyvät taiteilijat ja ohjelmatoimistot eivät myyntien verottomuudesta johtuen voi nykyisin vähentää hankintoihinsa sisältyvää arvonlisäveroa. Vero jää lopullisesti esiintyvien taiteilijoiden ja ohjelmatoimistojen kustannukseksi haitaten viihdealan yritysten toimintaedellytyksiä.

1.2 Arvonlisäverolaki

Arvonlisäverolain 1 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan arvonlisäveroa suoritetaan valtiolle liiketoiminnan muodossa Suomessa tapahtuvasta tavarain ja palvelun myynnistä.

Lain 1 §:n 4 momentin mukaan myynnin ei katsota tapahtuvan liiketoiminnan muodossa, jos siitä saatu vastike on ennakoperintälain (1118/1996) 13 §:ssä tarkoitettua palkkaa.

Arvonlisäverolain 45 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan veroa ei suoriteta esiintyvän taiteilijan tai muun julkisen esiintyjän ja urheilijan palkkiosta ja 2 kohdan mukaan tilaisuuden järjestäjälle luovutettavaksi tarkoitetun 1 kohdassa mainitun esiintyjän esityksen myynnistä.

Esiintymispalkkioiden verottomuutta on arvonlisäverolakia koskevassa hallituksen esityksessä (HE 88/1993 vp) perusteltu sillä, että julkisen esiintyjän, kirjailijan tai säveltäjän toiminta ei useinkaan tapahdu liiketoiminnan muodossa, vaan toiminnasta saadut korvaukset voidaan rinnastaa palkkaan. Hallituksen esityksen mukaan esiintymis- ja tekijäkorvaukset tulevat verotetuksi osana kulutukseen myytävän hyödykkeen myyntihintaa, esimerkiksi tilaisuuden pääsymaksussa taikka kirjan tai äänilevyn myyntihinnassa. Esiintyviä taiteilijoita ovat esimerkiksi laulaja, soittaja, näyttelijä ja lausuja. Muita julkisia esiintyjiä ovat esimerkiksi juontaja ja esitelmöitsijä.

Verottomaksi on säädetty myös ohjelmatoimiston harjoittama, sen palkkalistoilla olevien esiintyjien välitystoiminta. Esiintyjän välityksellä tarkoitetaan myös ohjelmatoimiston tai muun vastaavan yrityksen nimissä tapahtuvaa esityksen myyntiä tilaisuuden järjestäjälle. Säännös on ollut tarpeen taiteilijaesiintymisten neutraalin verokohtelun varmistamiseksi.

Arvonlisäverolaissa on säännökset vähäisestä toiminnasta ja arvonlisäverovelvolliseksi hakeutumisesta. Arvonlisäverolain 3 §:n 1 momentin mukaan myyjä ei ole verovelvollinen, jos tilikauden liikevaihto on enintään 10 000 euroa, ellei häntä ole oman ilmoituksensa perusteella merkitty verovelvolliseksi. Lain 12 §:n 1 momentin mukaan liiketoiminnan harjoittaja voi sen estämättä, mitä 3—5 §:ssä ja 60 §:ssä säädetään, tulla hakemuksesta verovelvolliseksi. Lain 3 § koskee vähäisen toiminnan harjoittajia, 4 § yleishyödyllisiä yhteisöjä, 5 § uskonnollisia yhdyskuntia ja 60 § sokeita henkilöitä.

Arvonlisäverolain 85 a §:n 1 momentissa on säännökset tavaroista ja palveluista, joiden myynnistä suoritetaan veroa alennetulla 10 prosentin verokannalla. Tämän alennetun verokannan alaisia ovat pykälän 1 momentin 4 kohdan perusteella teatteri-, sirkus-, musiikki- ja tanssiesitysten, elokuvanäytösten, näyttelyjen, urheilutapahtumien, huvipuistojen, eläintarhojen, museoiden sekä muiden vastaavien kulttuuri- ja viihdetilaisuuksien ja laitosten pääsymaksut sekä 10 kohdan perusteella tekijänoikeuden haltijoita edustavan järjestön saama 45 §:n 1 momentin 3—5 kohdassa tarkoitettu tekijänoikeuteen liittyvä korvaus.

1.3 Euroopan unionin lainsäädäntö

Yhteisestä arvonlisäverojärjestelmästä annetun neuvoston direktiivin (2006/112/EY), jäljempänä *arvonlisäverodirektiivi*, 9 artiklan 1 kohdan mukaan 'verovelvollisella' tarkoitetaan jokaista, joka itsenäisesti missä tahansa harjoittaa liiketoimintaa, riippumatta tämän toiminnan tarkoituksesta tai tuloksesta. Liiketoimintana pidetään kaikkea tuottajan, kauppiaan tai palvelujen suorittajan harjoittamaa toimintaa, mukaan lukien kaivostoiminta, maataloustoiminta ja vapaa ammattitoiminta tai vastaava. Liiketoimintana pidetään erityisesti aineellisen tai aineetoman omaisuuden hyödyntämistä jatkuvaluontoisessa tulonsaantitarkoituksessa.

Arvonlisäverodirektiivin 10 artiklan mukaan 9 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu edellytys liiketoiminnan harjoittamisesta itsenäisesti sulkee verotuksen ulkopuolelle työntekijät ja muut henkilöt, jos heidän suhteensa työnantajaan perustuu työsopimukseen tai muuhun oikeussuhteeseen, joka työehtojen, vastikkeen ja työnantajavastuun osalta luo työnantajan ja työntekijän välisen suhteen.

Arvonlisäverodirektiivin 379 artiklan 2 kohdan mukaan Suomi saa jatkaa edellytyksin, jotka olivat voimassa tässä jäsenvaltiossa sen liittymispäivänä, liitteessä X olevan B osan 2 kohdassa mainittujen kirjailijoiden, taiteilijoiden ja esiintyvien taiteilijoiden tarjoamien palvelujen vapauttamista arvonlisäverosta niin kauan kuin jossakin 31 päivänä joulukuuta 1994 yhteisöön kuuluneessa jäsenvaltiossa sovelletaan samoja vapautuksia.

Arvonlisäverodirektiivissä on myönnetty kirjailijoiden, taiteilijoiden ja esiintyvien taiteilijoiden tarjoamia palveluja koskeva poikkeus verosta vapauttamiseen Kreikalle (375 artikla), Espanjalle (kirjailijoiden tarjoamien palvelujen osalta, 376 artikla), Portugalille (377 artikla), Ruotsille (380 artikla) ja Latvialle (384 artikla). Lisäksi jäsenvaltioille, jotka olivat yhteisön jäseninä vuodesta 1978 alkaen, on myönnetty poikkeus verosta vapauttamiseen kaikkien direktiivin liitteen X osassa B mainittujen liiketoimien osalta (371 artikla).

Arvonlisäverodirektiivin 391 artiklan mukaan jäsenvaltiot, jotka vapauttavat arvonlisäverosta 371, 375, 376 ja 377 artiklassa, 378 artiklan 2 kohdassa, 379 artiklan 2 kohdassa ja 380—390 c artiklassa tarkoitettujen liiketoimien, voivat myöntää verovelvollisille oikeuden valita näiden liiketoimien verotus.

Arvonlisäverodirektiivin 281 artiklan mukaan jäsenvaltiot, jotka voisivat kohdata vaikeuksia tavallisen arvonlisäverojärjestelmän soveltamisessa pieniin yrityksiin näiden yritysten toiminnan tai rakenteen vuoksi, voivat vahvistamallaan edellytyksillä ja rajoituksilla ja kuultuaan arvonlisäverokomiteaa noudattaa yksinkertaistettuja verotusta ja veronkantoa koskevia yksityiskohtaisia sääntöjä, erityisesti vakiokantajärjestelmiä, jos tämä ei johda verotuksen kevenemiseen.

Direktiivin 287 artiklan mukaan jäsenvaltiot, jotka ovat liittyneet 1 päivän tammikuuta 1978 jälkeen, voivat myöntää verovapautuksen sellaisille verovelvollisille, joiden vuosittainen lii-

kevaihto on kansallisena valuuttana niiden liittymispäivänä voimassa olleen muuntokurssin mukaan enintään: Suomi, 10 000 euroa [ecua].

Direktiivin 290 artiklan mukaan verovelvolliset, jotka voivat saada vapautuksen, voivat valita joko tavallisen arvonlisäverojärjestelmän noudattamisen tai 281 artiklassa tarkoitettujen yksinkertaistettujen yksityiskohtaisten sääntöjen noudattamisen.

Arvonlisäverodirektiivin 98 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat soveltaa joko yhtä tai kahta alennettua verokantaa. Direktiivin 98 artiklan 2 kohdan mukaan alennettuja verokantoja saa soveltaa ainoastaan liitteessä III tarkoitettuihin tavaroiden luovutuksiin ja palvelujen suorituksiin. Direktiivin liitteen III kohdassa 9 luetellaan kirjailijoiden, säveltäjien ja esiintyvien taiteilijoiden tarjoamat palvelut sekä näille kuuluvat tekijänpalkkiot.

1.4 Nykytilan arviointi

Kulttuuri- ja viihdeala kokonaisuudessaan ja esittävien taiteilijoiden toiminta osana sitä on ammattimaistunut vahvasti esiintyvien taiteilijoiden verovapautta koskevan säännöksen säätämisen jälkeen. Liiketoimintaa harjoitetaan yhä useammin yhtiömuodossa. Esiintyvien taiteilijoiden ja ohjelmatoimistojen tapahtumien järjestäjille tarjoamat esiintymiskokonaisuudet sisältävät usein paitsi itse esiintymisen, myös esityksen vaatiman äänentoiston ja valaistuksen, näistä vastaavien teknikkojen palvelut, esiintyjäryhmän majoituksen ja kuljetuksen sekä muita vastaavia hankintoja. Kyseiset arvonlisäverolliset lisäpalvelut ostetaan ulkopuolisilta palveluntuottajilta. Esiintymispalkkioiden verottomuudesta johtuva hankintojen vähennyskelvottomuus aiheuttaa veron kertaantumista ja hankaloittaa viihde- ja kulttuurialan toimijoiden toimintaedellytyksiä.

Alan muutokset ja ammattimaistuminen koskevat myös esiintyvien taiteilijoiden asiakaskuntaa. Aiemmin esitysten ostajina toimivat usein erilaiset yhdistykset, kuten tanssilavatoimintaa harjoittavat urheiluseurat. Nykyisin ostajat ovat useimmiten arvonlisäverovelvollisia toimijoita, joilla on vähennysoikeus tekemistään hankinnoista.

2 Ehdotetut muutokset

2.1 Tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Esityksen tavoitteena on muuttaa esiintymispalkkioiden arvonlisäverotusta vastaamaan alan keskuudessa ja markkinoilla tapahtunutta kehitystä.

Arvonlisäverolakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että esiintyville taiteilijoille ja muille julkisille esiintyjille ja urheilijoille sekä heidän esityksiään myyville tahoille annettaisiin oikeus päästä hakemuksesta verovelvolliseksi esiintymispalkkioiden ja tilaisuuden järjestäjälle luovutettujen esitysten myynnistä saatavien korvausten osalta. Hakeutumalla verovelvolliseksi tällaiset toimijat voisivat vähennysoikeuden avulla poistaa liiketoimintaansa liittyvien hankintojen sisältämän veron. Oikeus tulla hakemuksesta verovelvolliseksi antaisi esiintyville taiteilijoille ja ohjelmatoimistoille tasavertaiset toimintaedellytykset muiden alojen yrittäjien kanssa.

2.2 Verovelvolliseksi hakeutuminen

Voimassa oleva esiintyvien taiteilijoiden palkkioita koskeva verovapaus on arvonlisäverodirektiivin perusteella mahdollista poistaa ja säätää kyseiset palkkiot arvonlisäverollisiksi (pakollinen verovelvollisuus). Tällaisessa toteuttamismallissa esiintyviin taiteilijoihin ja heidän esityksiään tilaisuuksien järjestäjille myyviin toimijoihin sovellettaisiin arvonlisäverolain

3 §:ssä tarkoitettua yleistä verovelvollisuuden alarajaa, joka vuoden 2016 alusta lähtien on ollut 10 000 euroa. Tällöin vuotuiselta liikevaihdoltaan 10 000 euron rajan ylittävä esiintyvä taiteilija ei voisi valita, hakeutuuko hän toiminnastaan verovelvolliseksi, vaan liikevaihtorajan ylittymisestä seuraisi pakollinen verovelvollisuus kaikille esiintyville taiteilijoille ja julkisille esiintyjille.

Esiintyvien taiteilijoiden ja muiden julkisten esiintyjien kenttä on monipuolinen. Jo musiikin alan sisällä esimerkiksi kevyen musiikin ja klassisen musiikin alan edustajien toimintaympäristö on erilainen. Esiintyvien taiteilijoiden lisäksi nykyinen esiintymispalkkioiden verotto muus koskee myös muita julkisia esiintyjiä, kuten näyttelijöitä ja juontajia, sekä urheilijoita. Esiintyvien taiteilijoiden ja muiden julkisten esiintyjien joukko ei ole yhtenäinen ja näin ollen intressit verovelvollisuuden suhteen voivat olla erilaiset. Tähän nähden pakollinen verovelvollisuus kaikille tämän alan toimijoille on ongelmallinen.

Toinen mahdollinen toteuttamisvaihtoehto olisi, että esiintyville taiteilijoille ja muille julkisille esiintyjille sekä heidän esityksiään myyville toimijoille annettaisiin arvonlisäverodirektiivin 391 artiklan nojalla mahdollisuus tulla vapaaehtoisesti verovelvolliseksi hakemuksen perusteella. Verovelvollisuus ei tässä mallissa olisi pakollinen kaikille esiintyville taiteilijoille tai ohjelmatoimistoille, vaan kukin esiintyjä tai ohjelmatoimisto voisi itse valita, hakeutuuko hän verovelvolliseksi.

Verovelvolliseksi hakeutumista koskeva malli vastaisi periaatteiltaan arvonlisäverodirektiivissä ja -laissa pienyrityksille ja vähäisen toiminnan harjoittajille mahdollistettua vapaaehtoista verovelvollisuutta hakemuksen perusteella. Vapaaehtoinen verovelvollisuus ottaisi parhaiten huomioon kulttuurialan monimuotoisuuden antamalla jokaiselle esiintyvälle taiteilijalle harjonta- ja päätöntävällän siitä, onko verovelvolliseksi hakeutuminen hänen toiminnassaan taloudellisesti ja verotuksellisesti järkevä ratkaisu. Tämän vuoksi ehdotus perustuu tähän toteuttamismalliin.

Verovelvolliseksi hakeutuneen esiintyjän tai ohjelmatoimiston tulisi suorittaa vero kaikista arvonlisäverolain 45 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuista myynneistään ja muista mahdollisista verollisista myynneistään vastaavalla tavalla kuin muiden verollista toimintaa harjoittavien yritysten.

Veroa olisi suoritettava myynneistä sekä arvonlisäverovelvollisille että ei-verovelvollisille ostajille. Arvonlisäverodirektiivin 391 artiklaan ei sisälly säännöstä, jonka mukaan esiintymistoiminnasta verovelvolliseksi hakeutuvan valintaoikeus voitaisiin rajata ostajan aseman perusteella. Direktiivissä ei ole säädetty myöskään pienyritysten osalta mahdollisuutta asettaa verovelvolliseksi hakeutumiselle tämänkaltaisia lisärajoituksia. Esiintymispalkkioiden ja –korvausten osalta verovelvollisiksi hakeutuvia ei ole syytä asettaa tässä suhteessa erilaiseen asemaan pienyritysten kanssa. Ostajan asemasta riippumaton malli on myös hallinnollisesti yksinkertainen ja selkeä.

Esiintyvä taiteilija tai ohjelmatoimisto merkittäisiin arvonlisäverovelvollisten rekisteriin hakemuksen tekemisestä lukien ja poistettaisiin rekisteristä hänen tekemänsä vaatimuksen perusteella arvonlisäverolain 173 ja 174 §:ssä säädettyjen periaatteiden mukaisesti.

Arvonlisäverolain 12 §:n 1 momenttiin lisättäisiin viittaus 45 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuihin myynneihin. Liiketoiminnan harjoittaja voisi sen estämättä, mitä 3—5 §:ssä, 45 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa sekä 60 §:ssä säädetään, tulla hakemuksesta verovelvolliseksi.

Esiintyvä taiteilija ja muu julkinen esiintyjä saa usein tuloja esiintymispalkkioiden lisäksi myös muista tulolähteistä, kuten erilaisista tekijänoikeuskorvauksista. Näiden verottomuudesta on säädetty arvonlisäverolain 45 §:n 1 momentin 3—5 kohdassa. Verovelvolliseksi hakeutumista ei säädettäisi mahdolliseksi näiden korvausten osalta.

Esiintyvän taiteilijan esiintymispalkkiot saatetaan käsitellä ja maksaa henkilökohtaisena palkkatulona. Arvonlisäverolain 1 §:n 4 momentin mukaan myynnin ei katsota tapahtuvan liiketoiminnan muodossa, jos siitä saatu vastike on ennakoperintälain 13 §:ssä tarkoitettua palkkaa. Tuloverotuksessa noudatettavat periaatteet ja rajanvedot esimerkiksi palkkatulon ja työkorvauksen välillä soveltuisivat myös näiden korvausten arvonlisäverokäsittelyyn. Siltä osin kuin esiintymispalkkio tai muu esiintyvän taiteilijan saama korvaus käsiteltäisiin tuloverotuksessa palkkatulona, hakeutuminen verovelvolliseksi ei olisi mahdollista.

Edellä mainituilla periaatteilla olisi vaikutusta myös verovelvolliseksi hakeutuvan esiintyvän taiteilijan ja ohjelmatoimiston tekemien hankintojen vähennyskelpoisuuteen ja vähennysoikeuden jakamiseen. Yleisten vähennysoikeutta koskevien periaatteiden mukaisesti hankinnat eivät olisi vähennyskelpoisia siltä osin kuin ne liittyvät esiintyvän taiteilijan tai ohjelmatoimiston yksityiseen kulutukseen, verottomaan toimintaan kuten tekijänoikeuskorvauksiin sekä toimintaan, josta saatu vastike on palkkaa.

2.3 Verokanta

Lisäksi ehdotetaan, että edellä mainittujen esiintyjien ja ohjelmatoimistojen esiintymispalkkioihin ja tilaisuuden järjestäjille luovutettavien esitysten myyntiin sovellettaisiin alennettua 10 prosentin verokantaa, kuten muidenkin kulttuuripalvelujen osalta nykyisin sovelletaan.

Arvonlisäverolain 85 a §:ssä säädetään alennetun 10 prosentin verokannan soveltamisesta tiettyihin hyödykkeisiin. Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin uusi 11 kohta, jonka perusteella esiintyvän taiteilijan tai muun julkisen esiintyjän ja urheilijan sekä tilaisuuden järjestäjälle luovutettavaksi tarkoitettun esiintyjän esityksen myynnistä saatavasta 45 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettua palkkiosta tai korvauksesta suoritettava vero on 10 prosenttia veron perusteesta, kun liiketoiminnan harjoittaja on hakeutunut tästä toiminnasta verovelvolliseksi.

3 Esityksen vaikutukset

3.1 Yritysvaikutukset

Sen arvioiminen, mikä osuus esiintyvistä taiteilijoista ja ohjelmatoimistoista hakeutuisi arvonlisäverovelvolliseksi, on vaikeaa. Voidaan kuitenkin arvioida, että hakeutuminen olisi edullista erityisesti yritys muodossa ja ammattimaisesti toimintaa harjoittaville suuremmille toimijoille. Näille veromuutoksesta koituisi taloudellista hyötyä tuotantopanoshankintojen vähennyskelpoisuuden vuoksi. Lisäksi voidaan arvioida, että hakeutumista käyttäisivät lähinnä sellaiset toimijat, joiden asiakkaat ovat arvonlisäverovelvollisia. Hakeutumisen myötä esiintymispalkkioihin ja -korvauksiin lisättävä arvonlisävero olisi tällaisille ostajille vähennyskelpoinen eikä jäisi niiden kustannukseksi. Sitä vastoin pienimuotoisempaa toimintaa harjoittaville, vähäisiä hankintoja tekeville esiintyjille taikka esiintyjille ja ohjelmatoimistoille, joiden asiakaskunta koostuisi enimmäkseen ei-arvonlisäverollisista ostajista, vapaaehtoinen verovelvollisuus ei olisi houkutteleva vaihtoehto.

Verovelvolliseksi hakeutumisesta seuraisi toimijoille jonkin verran hallinnollisia kustannuksia, jotka liittyisivät muun muassa verovelvollisuudesta aiheutuviin raportointi- ja vastaaviin velvoitteisiin sekä mahdollisiin tietojärjestelmämuutoksiin.

Lainmuutoksen voidaan arvioida tukevan kulttuurialan yrittäjyyttä ja alaan liittyvien tekniikka-, logistiikka- ja vastaavien palveluiden kasvua ja kehitystä.

3.2 Vaikutukset Verohallinnon kustannuksiin

Ehdotetut säännökset vaativat muutoksia arvonlisäverovelvolliseksi hakeutumista koskeviin lomakkeisiin ja Verohallinnon tietojärjestelmiin. Ehdotetut muutokset myös lisäävät jonkin verran arvonlisäverovelvolliseksi rekisteröintiin, neuvontaan, ohjeistukseen ja viestintään liittyviä Verohallinnon tehtäviä ja kustannuksia.

3.3 Verotuottovaikutukset

Verovelvolliseksi hakeutuminen esiintymispalkkioiden osalta ja tähän liittyvä hankintojen vähennysoikeus laskisi arvonlisäverotuloja. Vuosittaisen verotuoton arvioidaan laskevan 10 miljoonaa euroa vuoden 2019 tasolla laskettuna.

Koska arvonlisäverovelvolliseksi hakeutuminen on vapaaehtoista, voidaan olettaa, että ainoastaan muutoksesta taloudellisesti hyötyvät esiintyvät taiteilijat ja ohjelmatoimistot käyttävät hakeutumisoikeutta. Näitä ovat erityisesti arvonlisäverovelvollisille asiakkaille palveluita myyvät toimijat, jolloin ostaja voi vähentää myynnin arvonlisäveron. Valtion verotuottoa vähentää tällöin esiintyvän taiteilijan tai ohjelmatoimiston saama vähennysoikeus omien ostojensa arvonlisäverosta.

Esiintyvien taiteilijoiden ja ohjelmatoimistojen, jotka myyvät palveluita kokonaan tai pääasiassa ei-arvonlisäverollisille asiakkaille, oletetaan jäävän arvonlisäverorekisterin ulkopuolelle. Myös muiden julkisten esiintyjien, kuten luennoitsijoiden, oletetaan jäävän arvonlisäverorekisterin ulkopuolelle vähennettävien kulujen vähäisyyden takia.

On mahdollista, että muutos kannustaa esiintyviä taiteilijoita siirtämään toimintansa ansiotyöstä arvonlisäverollisen liiketoiminnan muotoon. Tällöin taiteelliseen toimintaan liittyvien arvonlisäverollisten hankintojen vähennysoikeus voi korvata aikaisemmin tuloverotuksessa tehdyn tulonhankkimisvähennyksen, jolloin kokonaisvaikutus valtion verotuottoon jää tältä osin hyvin vähäiseksi.

Laskelmassa on käytetty hyödyksi vuonna 2011 laadittua Valtakunnallisen klubi- ja aluekieruehanke VAKAN loppuraporttia sekä Musiikkituottajat IFPI Finland Ry:n vuonna 2016 teetätää raporttia ALV-muutosehdotuksen vaikuttavuusarvioinnista.

4 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu valtiovarainministeriössä.

Esitysluonnoksesta pyydettiin lausunnot opetus- ja kulttuuriministeriöltä, Verohallinnolta, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry:ltä, Elävän musiikin yhdistys ELMU ry:ltä, Finlands Svenska Skådespelarförbund r.f.:ltä, Freelancemuusikot ry:ltä, Gramex ry:ltä, Keskuskauppa-kamarilta, Kopiosto ry:ltä, Musiikkituottajat – IFPI Finland ry:ltä, Suomen elokuva- ja mediatyöntekijät SET ry:ltä, Suomen Huippu-urheilijoiden Unioni SHU ry:ltä, Suomen Laulajain ja Soittajain Liitolta, Suomen Lausujain Liitolta, Suomen Muusikkojen Liitto ry:ltä, Suomen Muusikkoyrittäjät ry:ltä, Suomen Näyttelijäliitto ry:ltä, Suomen Ohjelmatoimistot ja Agentit ry:ltä, Suomen Sinfoniaorkesterit ry:ltä, Suomen tanssi- ja sirkustaiteilijat STST ry:ltä, Suomen Urheiluliitto ry:ltä, Suomen Veroasiantuntijat ry:ltä, Suomen Yrittäjiltä, Teatteri- ja mediatyöntekijöiden liitto Teme ry:ltä ja Veronmaksajain Keskusliitto ry:ltä.

HE 258/2018 vp

Lausuntonsa ovat lisäksi omasta aloitteestaan antaneet Backbone Marketing Oy, Central Line Entertainment Oy, Dex Viihde Oy, Fullsteam Agency Oy, Grey Beard Oy, Haloo Music Group Oy, LiveFIN ry, Live Nation Finland Oy, MP-Viihde Oy, Piikkikasvi Agency Oy, RedBerg Agency Oy, Sahara Oy, Suomen Olympiakomitea ja Warner Music Finland Oy.

Lausunnon antaneet ovat kannattaneet esitystä ja erityisesti vapaaehtoiseen hakeutumiseen perustuvaa mallia. Osa ohjelmatoimistojen ja tapahtumajärjestäjien edustajista on toivonut hakeutumisen sitomista ostajan ja loppukäyttäjän asemaan siten, että veroa tulisi suorittaa vain myyneistä arvonlisäverovelvollisille ostajille. Ohjelmatoimistojen mielipiteet ovat kuitenkin tältä osin jakaantuneet. Esityksen perusteluja siitä, minkä vuoksi vapaaehtoista hakeutumista ei voida kytkeä ostajan verovelvollisasemaan, on täydennetty.

5 Voimaantulo

Lainmuutos vaatisi Verohallinnon lomakkeisiin ja tietojärjestelmiin muutoksia. Näiden toteuttamisaikataulusta johtuen laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä huhtikuuta 2019.

Lakia sovellettaisiin, kun veron suorittamisvelvollisuus syntyy lain tultua voimaan. Vapaaehtoinen verovelvollisuus edellyttäisi lisäksi asianmukaisen hakemuksen tekemistä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

arvonlisäverolain 12 ja 85 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan arvonlisäverolain (1501/1993) 12 §:n 1 momentti ja 85 a §:n 1 momentin 10 kohta, sellaisena kuin niistä on 85 a §:n 1 momentin 10 kohta laissa 1202/2011, sekä
lisätään 85 a §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on laeissa 1202/2011, 492/2012 ja 706/2012, uusi 11 kohta seuraavasti:

12 §

Liiketoiminnan harjoittaja voi sen estämättä, mitä 3—5 §:ssä, 45 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa sekä 60 §:ssä säädetään, tulla hakemuksesta verovelvolliseksi.

85 a §

Seuraavien palvelujen myynnistä sekä seuraavien tavaroiden myynnistä, yhteisöhankinnasta, siirrosta varastointimenettelystä ja maahantuonnista suoritettava vero on 10 prosenttia veron perusteesta:

10) tekijänoikeuden haltijoita edustavan järjestön saama 45 §:n 1 momentin 3—5 kohdassa tarkoitettu tekijänoikeuteen liittyvä korvaus;

11) esiintyvän taiteilijan tai muun julkisen esiintyjän ja urheilijan esityksen myynnistä saatava 45 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettu palkkio tai korvaus, kun liiketoiminnan harjoittaja on hakeutunut tästä toiminnasta verovelvolliseksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Lakia sovelletaan, kun veron suorittamisvelvollisuus syntyy lain tultua voimaan.

Helsingissä 29 päivänä marraskuuta 2018

Pääministeri

Juha Sipilä

Valtiovarainministeri Petteri Orpo

Laki

arvonlisäverolain 12 ja 85 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan arvonlisäverolain (1501/1993) 12 §:n 1 momentti ja 85 a §:n 1 momentin 10 kohta, sellaisena kuin niistä on 85 a §:n 1 momentin 10 kohta laissa 1202/2011, sekä *lisätään* 85 a §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on laeissa 1202/2011, 492/2012 ja 706/2012, uusi 11 kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

12 §

Liiketoiminnan harjoittaja voi sen estämättä, mitä 3—5 §:ssä ja 60 §:ssä säädetään, tulla hakemuksesta verovelvolliseksi.

12 §

Liiketoiminnan harjoittaja voi sen estämättä, mitä 3—5 §:ssä, 45 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa sekä 60 §:ssä säädetään, tulla hakemuksesta verovelvolliseksi.

85 a §

Seuraavien palvelujen myynnistä sekä seuraavien tavaroiden myynnistä, yhteisö-hankinnasta, siirrosta varastointimenettelystä ja maahantuonnista suoritettava vero on 10 prosenttia veron perusteesta:

85 a §

Seuraavien palvelujen myynnistä sekä seuraavien tavaroiden myynnistä, yhteisö-hankinnasta, siirrosta varastointimenettelystä ja maahantuonnista suoritettava vero on 10 prosenttia veron perusteesta:

10) tekijänoikeuden haltijoita edustavan järjestön saama 45 §:n 1 momentin 3—5 kohdassa tarkoitettu tekijänoikeuteen liittyvä korvaus.

10) tekijänoikeuden haltijoita edustavan järjestön saama 45 §:n 1 momentin 3—5 kohdassa tarkoitettu tekijänoikeuteen liittyvä korvaus;

11) esiintyvän taiteilijan tai muun julkisen esiintyjän ja urheilijan esityksen myynnistä saatava 45 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettu palkkio tai korvaus, kun liiketoiminnan harjoittaja on hakeutunut tästä toiminnasta verovelvolliseksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Lakia sovelletaan, kun veron suorittamisvelvollisuus syntyy lain tultua voimaan.